Afectivitatea

Afectivitatea este proprietatea individului de a simtii emotii si sentimente; ansamblul proceselor,stariilor si relatiilor emotionale sau afective.
In oricare fenomen emotioanlse disting modificari organice si vegetative secundare, comportamente motorii afective, tratari subiective de un anumit grad de complexitate si avind o anumita semnificatie pentru persoana care le incearca. O prima problema a psihologiei emotiilor este aceea a relatiei dintre componentele vagetative si motorii pe o parte si comportamentele psihice, subiective pe de alta. Unii au socotit ca modificarile corporale sunt cauzate de trairea subiectiva (J.F. Herbart). Altii, ca trairea subiectiva este efectul modificarilor corporale (W. James si K. Lange) . Ambele interpretari s-au dovedit insa a fi unilaterale si inguste. Unilaterale, Pentru ca intre cele doua serii de componente este unitate, interactiune sincronica, trairea subiectiva avind la baza mecanisme neurosomatice fara de care ea nu poate sa apare si sa se exprime, sa se comunice. Inguste, pentru ca problema principala nu este aceea a corelatiei dintre corporal si psihic ci a interactiunii dintre subiect ca om, in plentitudinea tuturor insusiriilor sale si mediul natural si social. Vibratia, pulsatia, angajarea prin mobilizare, energizare si directionare, cu un cuvint, emotiile nu se explica prin faptul ca “inima bate accelerat”, “ochii stralucesc”. De regula, emotiile pornesc, sunt declansate prin fapte cognitive-exceptiile facind doar dispozitiile organice- dar nu sunt reductibile la acte de cunoastere pentru ca diversi subiectireactioneaza emotional doferit la aceleasi imagini sau idei. Explicatia variabilitatiisubiective a proceselorafective nu tine deci de organizarea cognitiva a subiectilor, ci de organizarea lor motivationala.

Emotiile apar ca desfasurari active ale motivelor in raport cu o situatie pe cind motivele ar putea fi caracterizarte ca un fel de “concentrate” sau “condensari” emotionale. Dupa V. Pavelcu, daca motivele se exprima in emotii, ele sa si formeaza si dezvolta prin trairi emotionale. Emotiile depind de semnificatia pe care o au pentru subiect evenimentele ce se produc in ambianta si in propriul organism. Procesele emotionale se dezvolta si in legatura cu amintiri sau circumstante imaginare. Reactiile, tensiunile si desfasurarile emotionale sunt efectul confruntarii dintre cerintele subiectului si datele reale sau prezumtive ale vietii lui intr-un anumit cadru obiectiv. Daca cerintele interne –trebuinte si motive- sunt satisfacute efectul emotional emotional este pozitiv implicand placere, satisfactie aprobare, entuziasm. In zituatia contrazicerii cerintelor a insatisfacerii lor, intervine neplacerea, nemultumirea, dezaprobarea, necazul, indignarea.

Faptul corespondentei sa discordantei de diferite grade intre cerintele subiective si anumite conditii determina polarizarea proceselor afective. Totusi, in starile si comportamentele emotionale, de cele mai multe ori nu se impune o singura tendinta afective perfect polarizate spre stenic sau astenic. In fapt, sarile afective sunt compuse din variante componente cu sensuri diferite. Complexitatea stariilor emotionale se explice prin insasi structura motivatiei individului (complicata, divergenta si nu fara contradictii interne) si prin faptul ca situatiile reale, la care se adauga si cele imaginare, niciodate nu pot sa satisfaca sau sa contrazica din toate punctele de vedere constelatia motivationala a unui subiect. Desi emotiile nu reproduc obiecte prin imagini, nu reproduc erlatii de determinare prin idei, deci nu indeplinesc o functie restrictiva si specializat cognitiva, totusi, ele contribuie la cunoastere si sunt fapte de reflectare subiectiva de un anumit fel.

Emotia semnaleaza specific relatia intima a subiectului cu ambianta, insemnatatea pentru aceasta a

situatiei reale sau presupuse. Din studiile noastre rezulta ca procesele emotionale reflecta, prin reactii si trairi specifice inprejurarile de viata. Procesele emotionale alcatuiesc fondul si latura energetica a vietii psihice si comportamentului, indeplinind un rol in declansarea si sustinerea energetica a activitatii adaptive si a celei de luare in stapinire a ambiantei. Ch. Dawin a atras atentia asupra faptului ca in comportamentele emotionale se regasesc elemente ale unor actiuni desfasurate cu un anumit sens adaptiv. Emotia nu numai ca sustine energetic actiunea dar o si anticipa in fiecare din coordonatele ei. In genere, trairea si comportamentul afectiv se afirma cu un montaj sau preorganizare energetica a adaptarilor desfasurate. Schemele de reactivitate emotionala se situeaza insa la diverse nivele biologice si culturale. Este posibil ca la om sa intervina o discordanta calitativa intre forma de afectivitate actualizata si cerintele activitatii. Autoreglajul emotional , daca iste inadecvat, duce la inadaptare. P. Janet a semnalat aceste fenomene si a descris cazuri in care, negasind alta iesire subiectul este cuprins de stari emotionale dezadaptive si, implicit, dezorganizatoare. Cu taote acestea, tza despre influenta dezorganizatoare a emotiei nu poate fi generalizata.

W. Cannon, prin cercetarile sale neurofiziologice, a confirmat pe alta cale, asertiunile lui Ch. Darwin dovedind rolul energizor indispensabil pentru adaptare, al factorilor emotionali.

Scortan Costa-Teodor, cls.X-C

Sursa: Psihiatrie, sub redactia V.Predescu, Vol I